

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญในสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร (Information Society) เป็นภาษาที่ใช้เป็นสื่อกลางในการสร้างความสัมพันธ์ในสังคมโลก เพื่อการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด เพื่อความเข้าใจอันดีต่อกัน ดังนั้นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี ย่อมเป็นผู้ได้เปรียบในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้ ในสถานการณ์โลกยุคข่าวสารไร้พรมแดน (Global Village) นอกจากนี้ภาษาอังกฤษยังมีบทบาทเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของคนทั่วไป ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยปรากฏอยู่ในลักษณะของป้ายโฆษณา สื่อโฆษณาต่างๆ สลากยาคำอธิบายสินค้า และเพลง ดังนั้น การเรียนรู้และใช้ภาษาอังกฤษจึงมีความจำเป็นต่อคนทั่วโลก รวมทั้งคนไทยด้วย สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษมาตลอด จะเห็นได้จากมีการกำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษไว้ในหลักสูตรเสมอมา การเรียนภาษาต่างประเทศที่มีประสิทธิภาพนั้น มิใช่เพียงแต่การจดจำคำศัพท์และรูปประโยคในภาษาได้เท่านั้น ผู้เรียนต้องสามารถใช้ทักษะทางด้านต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว สอดคล้องกับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา อันจะนำไปสู่การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่มีในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการพูด ดังที่ เออร์ (Ur, 1998) ได้กล่าวว่า ทักษะการพูดเป็นทักษะที่สำคัญที่สุดในบรรดาทักษะทั้งหมด เป็นทักษะที่แสดงให้เห็นว่าผู้พูดมีความรู้ทางภาษา และช่วยให้เรียนรู้ทักษะอื่นได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนจะเรียนรู้ทักษะการพูดได้ดีเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการสอนภาษาอังกฤษของครูนั่นเอง สภาพการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยโดยทั่วไป ครูผู้สอนส่วนใหญ่มักจะให้ความสำคัญแก่ทักษะการอ่านมากที่สุดและทำการสอนโดยการแปลและอธิบาย ซึ่งไม่ทำให้เกิดการสื่อสาร นั่นคือผู้เรียนไม่มีโอกาสใช้ทักษะการพูด (กุลเชษฐ สุทธิดี, 2544 : 2) ในขณะที่บุษบง ปรีดางศากร (2547) ให้ความเห็นว่า ปัญหาในการสอนภาษาอังกฤษ คือ นักเรียนไม่สามารถพูดได้ตอบเพื่อสื่อความหมายเป็นภาษาอังกฤษได้ และไม่สามารถนำภาษาที่เรียนไปใช้ให้เหมาะสมกับโอกาส และสถานการณ์ต่างๆ ได้ รวมทั้งนักเรียนขาดโอกาสในการฝึกพูด นอกจากนี้ อรุณี วิริยะจิตรา (2532) กล่าวเกี่ยวกับ การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารของประเทศไทยว่า ในการสอนภาษาที่ผ่านมายังไม่ได้สอนจนถึงขั้นให้ผู้เรียนนำภาษาไปใช้การได้ เพียงแต่สอนให้ผู้เรียนรู้จักรูปแบบและกฎเกณฑ์ของภาษา โดยหวังว่าผู้เรียนจะนำกฎเกณฑ์ไปใช้ได้เองในการสื่อสารจริง จากสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ดังกล่าว

กระทรวงศึกษาธิการ (กรมวิชาการ, 2539 : 2) ได้ตระหนักถึงปัญหานี้จึงได้ปรับปรุงหลักสูตร โดยเน้นการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบปัญหา ของการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษในทักษะการพูดเช่นเดียวกัน โดยพบว่า นักเรียน ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษง่ายๆในระดับพื้นฐานได้ เช่นการแนะนำตนเองและผู้อื่น การบอก รูปร่างลักษณะ การถามและบอกทาง เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนจำนวนมากมี พื้นฐานความรู้ในวิชาภาษาอังกฤษไม่เท่ากัน ซึ่งอาจเกิดจากความสามารถในการเรียนรู้ ที่แตกต่างกันของนักเรียนแต่ละคน มีทั้งนักเรียนที่เรียนเก่ง ปานกลางและอ่อน ซึ่งนักเรียน ที่เรียนอ่อนจะขาดความกระตือรือร้นและขาดความมั่นใจในการใช้ภาษาอังกฤษ ปัญหาที่สำคัญ อีกข้อหนึ่งก็คือ จำนวนของนักเรียนในห้องหนึ่งมีมากเกินไปทำให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมให้ นักเรียนฝึกพูดภาษาอังกฤษได้ทั่วถึง จึงทำให้นักเรียนไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษในการพูด ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน บางครั้งนักเรียนได้พบกับชาวต่างชาติก็ยังไม่กล้าพูดหรือ ทักทายด้วยประโยคง่ายๆได้ ทำให้ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่วจากปัญหา ที่กล่าวมามีความจำเป็นจะต้องแก้ไขเพราะมีเช่นนั้นแล้วจะทำให้การจัดการเรียนการสอน ไม่บรรลุผลตามมาตรฐาน ต 1.1 – 1.3 ของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (กรมวิชาการ, 2546 : 5) ซึ่งจำเป็นต้องหาแนวทางและวิธีการแก้ไข

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นวิธีที่ช่วยปรับปรุงการเรียนให้ดีขึ้น เพราะ เป็นวิธีการเรียนการสอนที่ฝึกกระบวนการกลุ่มและเสริมสร้างบรรยากาศทางการเรียน เพราะ นักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ จะมีสัมพันธภาพกันในทางบวก ซึ่งสรุปคดี หลาบมาลา (2531 : 4) ได้กล่าวว่า การเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง วิธีการสอนอีกแบบหนึ่งซึ่ง กำหนดให้นักเรียนมีความสามารถ ต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยปกติจะมี 4 คน เป็นเด็กเรียนเก่ง 1 คน เรียนปานกลาง 2 คน และเรียนอ่อน 1 คน ผลการเรียนของเด็กจะ พิจารณาเป็น 2 ตอน ตอนแรกจะพิจารณา ค่าเฉลี่ยของทั้งกลุ่ม ตอนที่สองจะพิจารณาคะแนน สอบเป็นรายบุคคล ในการสอบทั้ง 2 ครั้ง เด็กต่างคนต่างสอบ แต่เวลาเรียนต้องร่วมมือกัน ดังนั้นเด็กเก่งจึงพยายามช่วยเด็กอ่อน เพราะจะทำให้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มดีขึ้น ดังจะเห็นได้ จากงานวิจัยของ ถิรนารถ ประเคนคชา (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยเน้นการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เทคนิคประสบผลสำเร็จเป็นทีม สามารถพัฒนาทักษะภาษาเพื่อการสื่อสารของนักเรียนได้ใน ระดับดี และกิจกรรมที่กระตุ้นให้นักเรียนอยากเรียนมากที่สุด คือการประกาศคะแนนรวมของ แต่ละกลุ่ม

จากปัญหาของนักเรียนที่ไม่สามารถพูดภาษาอังกฤษในระดับพื้นฐานได้ รวมทั้งปัญหาเรื่องจำนวนของนักเรียนแต่ละห้องที่มีจำนวนมากและมีความรู้พื้นฐานแตกต่างกันมาก ประกอบกับแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมมือทำให้เกิดคำถามเชิงการวิจัยว่าหากใช้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือจะสนองต่อความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษและความพึงพอใจของนักเรียนอย่างไร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจนำเอาการเรียนแบบร่วมมือไปใช้ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษและพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน เพราะจากการที่ได้ศึกษาวิธีการสอนโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือรวมทั้งกิจกรรมการสอนทักษะการพูดภาษาอังกฤษแล้วพบว่า เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษในห้องเรียนเป็นกลุ่ม และให้นักเรียนช่วยเหลือกันในการฝึกพูดภาษาอังกฤษ จะได้ใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่วและไม่อาย เพราะได้ฝึกพูดกับเพื่อนในกลุ่มซึ่งอยู่ในวัยเดียวกันและเป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือมีการใช้ภาษาสื่อสารกันได้ง่ายกว่า ทำให้มีความมั่นใจในการพูดภาษาอังกฤษ และมีการแจ้งผลการพัฒนาด้านการพูดของนักเรียนให้ทราบเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทราบถึงพัฒนาการของตนนอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ศึกษาเกี่ยวกับระดับความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ทราบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในการเรียนแบบร่วมมืออยู่ในระดับใด

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนแบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ มีความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิณพลราษฎร์ ตั้งตรงจิตร 12 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 อำเภอวังทอง ซึ่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีนักเรียนจำนวน 5 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 198 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพัฒนาราษฎร์ตั้งตรงจิตร 12 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวนนักเรียน 37 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster random sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นเกณฑ์ในการจำแนก สุ่มห้องเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ห้องเรียน จาก 5 ห้องเรียน โดยการจับฉลาก

2. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (วิชาภาษาอังกฤษ) หน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง My Friends ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนพัฒนาราษฎร์ ตั้งตรงจิตร 12 ปีการศึกษา 2549

3. ตัวแปรในการวิจัย

3.1 ตัวแปรจัดกระทำ คือ การสอนการพูดโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

3.2 ตัวแปรตาม คือ

1. ความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ
2. ความพึงพอใจในการเรียนรู้แบบร่วมมือ

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การทดลองใช้เวลาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โดยใช้เวลาดทดลอง 19 แผนจัดการเรียนรู้ จำนวนเวลา 38 ชั่วโมง ทดสอบ 4 ชั่วโมง รวม 42 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยกลุ่มละ 4 คน โดยนักเรียนในกลุ่มมีความสามารถต่างกัน คือ ระดับความสามารถสูง ปานกลาง ต่ำ ซึ่งนักเรียนที่มีความสามารถสูงจะช่วยเหลือนักเรียนที่มีความสามารถต่ำกว่า การแบ่งกลุ่มนักเรียนจะแบ่งตามคะแนนการทดสอบวิชาภาษาอังกฤษปลายภาคเรียนที่ 1 จัดนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย ประกอบด้วยกลุ่มละ 4 คน เป็นนักเรียนที่มีระดับความสามารถดี-ดีมาก 1 คน นักเรียนที่มีระดับความสามารถปานกลาง 2 คน และนักเรียนที่มีระดับความสามารถต่ำ 1 คน โดยใช้อัตราส่วน 1 : 2 : 1 โดยจะแบ่งเป็นกลุ่มก่อนการทดลองสอนแผนการเรียนรู้ที่ 1 และจะเปลี่ยนกลุ่มอีกครั้งก่อนการทดลองสอนในแผนการเรียนรู้ที่ 9 ภายในกลุ่มมีการกำหนดบทบาทของสมาชิกกลุ่มและสลับเปลี่ยนหน้าที่กัน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนทำกิจกรรมฝึกทักษะการพูด ผู้วิจัยใช้เทคนิค

การพูดเป็นคู่ (rally robin) เทคนิคการพูดรอบวง (round robin) เทคนิคการเรียงแถว (line - ups) เทคนิคการพูดเป็นคู่ตามเวลากำหนด (time - pair - share) เทคนิคการพูดวงกลมซ้อน (inside - outside circle) นักเรียนมีการช่วยเหลือกันในการเรียน อธิบายความรู้ ออกเสียง คำศัพท์และประโยคให้เพื่อนทุกคนในกลุ่มเข้าใจและพูดภาษาอังกฤษได้เหมือนกัน ร่วมมือกัน ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความสามัคคี ซึ่งมีการให้คะแนนโบนัสแก่กลุ่มที่สามารถพูดภาษาอังกฤษ ได้ดีตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในแบบประเมินความสามารถด้านการพูด นักเรียนทุกคนในกลุ่ม เดียวกันจะได้คะแนนเท่ากัน

2. ความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ หมายถึง การใช้ภาษาอังกฤษในการ สนทนาได้ตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ด้วยความคล่องแคล่ว พูดได้อย่างราบรื่น ต่อเนื่องและ เป็นธรรมชาติ การออกเสียง (Pronunciation) ชัดเจนเหมือนเจ้าของภาษา สามารถเข้าใจได้ ทั้งหมด ใช้โครงสร้างไวยากรณ์และคำศัพท์ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่ง สามารถประเมินได้จากคะแนนที่ได้จากการทดสอบการสนทนาจากแบบวัดความสามารถด้าน การพูดภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ความพึงพอใจในการเรียนแบบร่วมมือ หมายถึง ความรู้สึกชอบ พอใจ ซึ่ง แสดงออกโดยการตั้งใจและปฏิบัติกิจกรรมด้วยความขยันหมั่นเพียร ตลอดจนมองเห็นประโยชน์ ของการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ โดยมีองค์ประกอบหรือปัจจัย 3 ประการ คือ

3.1 ความพึงพอใจด้านวัตถุประสงค์และโอกาส หมายถึง ความรู้สึกชอบ พอใจ ในความ ร่วมมือของสมาชิกในกลุ่มเดียวกันและได้รับสิ่งที่เป็นคะแนน สิ่งของ โอกาสที่จะได้รับประโยชน์ ความสำเร็จ รวมทั้งความภูมิใจและมีกำลังใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ

3.2 ความพึงพอใจด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ความรู้สึก ชอบ พอใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมที่ทำให้เกิดความมั่นใจ เกิดความสนุกสนาน มีกำลังใจที่จะ ปฏิบัติกิจกรรม

3.3 ความพึงพอใจด้านเพื่อนร่วมงาน หมายถึง ความรู้สึกที่ดี เป็นมิตรกับเพื่อน ในกลุ่ม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และให้กำลังใจกัน

การวัดความพึงพอใจ สามารถวัดได้จากคะแนนที่นักเรียนทำแบบสอบถาม ความพึงพอใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษโดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ ซึ่งเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและหาคุณภาพแล้ว

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ตัวอย่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มี ความรู้ความเข้าใจ ในการนำการเรียนแบบร่วมมือ ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น